

Nerija Cymermonienė: „„Rytmetys“ yra vieta, kurioje mokoma ir matoma širdimi“

Deimantė ŽUKAUSKIENĖ

Sunku būtų surasti tokią šalį, kurioje nebūtų bent nedidelio būrelio lietuvių, o ten, kur tautiečių yra daugiau, ilgainiui atsiranda ir poreikis sukurti ką nors bendra. Ne vien tik dėl savęs, bet ir dėl savo atžalų, greta esančių lietuvių ir dėl pačios tėvynės. Norvegijoje gausu lietuvių šeimų, kurios į šalį atvyko gyventi dėl pačių įvairiausių priežasčių, todėl lituanistinių mokyklų kūrimasis čia natūralus procesas. „Nori milijono? O gal vienuolikos? Lietuvių kalba turi daugiau nei 11 milijonų žodžių! (Visi jie yra surašyti Lietuvių kalbos žodyne.) Kiek lietuviškų žodžių moki? Manai, 11 milijonų yra misija neįmanoma? Ateik pas mus. Padėsime surasti tau savo milijoną, o jei labai norėsi ir visus vienuolika!“, – taip įdomiai ir kartu intriguojančiai kviečia mokytis Norvegijoje, Oso mieste, įsikūrusi ir 2019 m. rugsėjo 1 d. savo duris atvėrusi šeštadieninė lituanistinė mokykla „Rytmetys“. Mokykla įsteigta siekiant suburti Ose ir aplink ją gyvenančius lietuvių tautybės vaikus, jaunimą ir jų tėvus, kuriuos vienija meilė Lietuvai ir lietuvių kalbai. Treji metai, atrodo, ne toks jau ilgas laikotarpis, tačiau, kaip minėjo šios mokyklos įkūrėja ir mokytoja Nerija Cymermonienė, užsienio lituanistinei mokyklai jis buvo kupinas išbandymų, tačiau kartu be galo gražus ir įdomus.

Charizma, kūrybiškumas, lankstumas, lyderiavimas, pašaukimas – tik keli žodžiai, kurie asocijuojasi su šiuolaikinio mokytojo apibrėžimu. Pedagogė, lituanistinės mokyklos „Rytmetys“ įkūrėja ir vadovė, keturių vaikučių mama, aktyvi lietuvė Nerija Cymermonienė pasakoja, jog nuo vaikystės turėjo svajonę – būti mokytoja ir vėliau ją sėkmingai įgyvendino. Po lietuvių filologijos studijų Vilniaus pedagoginiame universitete, viešosios komunikacijos magistrantūros studijų Vytauto Didžiojo universitete bei vienerių metų tobulinimosi Vokietijoje N. Cymermonienė sugrįžo Lietuvą ir Kauno jėzuitų gimnazijoje, kurioje pati mokėsi, dėstė lietuvių kalbą.

Kai prieš 9 metus Nerija su šeima persikėlė gyventi į Norvegiją, jau nuo pat pradžių tvirtai žinojo, kad nori ir toliau mokytis, dirbti su vaikais. Sukaupusi ne tik didelį mokymo, tačiau ir kitų kompetencijų bagažą, moteris netruko įsidarbinti norvegiškoje mokykloje. Darbas norvegiškoje mokykloje yra pagrindinis Nerijos darbas, kurį jau devynerius metus dirba kasdien. Pirmus penkerius metus pedagogė dirbo net keliose lituanistinėse mokyklose Bergene, tačiau vėliau pajuto, jog atėjo metas pokyčiams. „„Rytmetys“ viena iš mano svajonių, aš dažnai

pajuokauju, jog tai penktasis mano vaikas“, – šmaikštuoja moteris. Pedagoginio darbo patirties Lietuvoje ir Norvegijoje sukaupusi moteris susikūrė aiškią viziją, kaip turėtų atrodyti jos lituanistinė mokykla.

Vienam žmogui nėra lengva įsteigti mokyklą, rasti patalpas, suburti kolektyvą, pritraukti vaikus. Paklausta, kas daugiausia palaikė, skatino kuriant ugdymo įstaigą, moteris atsakė, jog didžiausio palaikymo sulaukė iš savo šeimos: „Mano vyras ir keturi vaikai. Iš dalies jie ir buvo tas variklis, kuris paskatino kurti mokyklą. Man visada buvo ir yra labai svarbu, kad mano vaikai mokytųsi lietuvių kalbos, kad mylėtų Lietuvą. Taip pat nuo pradžių mane palaikė draugė ir kolegė Julita, kuri yra mano dešinioji ranka. Dabar jau turiu puikią komandą, kuri man padeda.“ Pedagogė taip pat pasakoja, kad pirmyn vedė ne tik asmeninis poreikis sukurti lietuvišką aplinką savo vaikams, bet ir prasmės jausmas bei meilė tėvynei: „Mane palaiko mintis, kad visa ta darau dėl Lietuvos, dėl lietuvių vaikų. Jei mano mokyklos vaikai ir toliau kalbės, rašys ir skaitys lietuviškai, bus tikri lietuviai širdyse ir visa tai perduos savo vaikams, man tai bus didžiausias apdovanojimas.“ Svarbu paminėti, jog lituanistinės mokyklos pavadinimas turi gražią istoriją. Nerijos dukryčių vardai – Rytė ir Mėta, taip sujungus vardų pradžias ir gimė lituanistinės mokyklos pavadinimas – „Rytmetys“. Taigi suskaičiavus mokinius, gavus patalpas, „Rytmetys“ pradėjo savo veiklą.

Nerija Cymermonienė su šeima

Viena iš stipriųjų lituanistinės mokyklos „Rytmetys“ pusių yra ta, kad čia dirba puikios pedagogės, kurių požiūris į darbą, į vaiką yra itin atsakingas. Šiuo metu mokykloje dirba trys mokytojos: mokyklos vadovė ir lietuvių kalbos mokytoja Nerija Cymermonienė bei dar dvi kūrybinių dirbtuvių mokytojos ir Nerijos asistentės: Julita Adomauskienė ir Daiva Kripaitytė. Planuojama, kad nuo rudens prie pedagogių komandos prisijungs dar viena kolegė. Nerija pasakoja, jog augant mokyklai kilo poreikis plėstis, tad imta ieškoti naujų patalpų, kolektyve atsirado ir naujų žmonių. Mokykloje didelis dėmesys skiriamas kiekvieno mokinio asmenybei, tai pabrėžia N. Cymermonienė: „Mums labai svarbu, kad kiekvienas vaikas jaustųsi svarbus ir išgirstas. Kaip sakė A. *de Saint-Exupery*, „matyti galima tik širdimi. Tai kas svarbiausia, nematoma akimis“. „Rytmetys“ yra vieta, kurioje mokoma ir matoma širdimi.“

Mokyklą šiuo metu lanko 25 vaikai. Pačioje pradžioje buvo 8 mokiniai, o šiandien jų jau virš 20. Mokykloje yra trys lietuvių kalbos mokymo grupės. Yra dvi mažųjų grupės: „Boružėlės“ ir „Bitutės“. Boružėlių grupę lanko 3–5 metų vaikai. Šioje grupėje vaikai žaisdami ir įvairių kitų užsiėmimų metu mokosi pažinti raides, piešti, dainuoti. „Bitučių“ grupei priklauso priešmokyklinukai, kurie mokosi rašyti ir skaityti. Vyresniųjų mokinių „Rytmečio“ klasę lanko 7–12 metų vaikai. Mokiniai

suskirstyti į 3 grupes pagal mokymosi lygį. Jie turi po 2 lietuvių kalbos pamokas, kuriose mokosi iš lietuvių kalbos vadovėlių, atitinkančių naujausius mokymosi planus ir standartus. O vyriausiųjų grupėje mokosi trylikamečiai ir vyresni. Pamokos vyksta po 45 minutes, o pertraukų metu mokiniai, kaip ir visi vaikai, bendrauja, dūksta su draugais.

Mokslo metų pabaigos šventė ir koncertas su Jonu Chockevičiumi 2022 gegužės 21 d.

Beveik visi Norvegijoje gyvenantys lietuvių vaikai dažniausiai lietuviškai kalba tik namų aplinkoje ar grįžę pas senelius į Lietuvą. Tačiau būna ir taip, kad ir namuose jie kalba norvegiškai arba ir lietuviškai, ir norvegiškai, todėl vienas svarbiausių mokyklos uždavinių, kad mokiniai kuo daugiau kalbėtų, rašytų ir skaitytų lietuviškai. Visada ieškoma ir kūrybiškų būdų, kaip vaikus sudominti ir

paskatinti kalbėti lietuviškai ne tik per pamokėles, bet ir sugrįžus į namus, bendraujant su šeima. Taip pat svarbu edukuoti tėvus, skatinti juos kalbėti su vaikais gimtąja kalba. Nerija džiaugiasi, jog visi lituanistinę mokyklą lankantys vaikai kalba lietuviškai: „Beveik visi kalba puikiai, yra keli kurie kalba sunkiau, bet visi kalbame savo kalba. Šeštadieniai, kaip juokaujam, yra skirti tik lietuvių kalbai. Be abejo, mokykla atvira ir tiems, kurie kalba sunkiai arba visai nekalba lietuvių kalba.“ Mokykloje mokoma ne vien tik lietuvių kalbos, taip pat čia vyksta ir kūrybinės dirbtuvės, kurių metu vaikai lavina savo meninius gebėjimus. Kūrybinių dirbtuvių metu atsiskleidžia ne tik mokinių meniniai gabumai, bet ir lavinami lietuvių kalbos įgūdžiai, susipažįstama su lietuvių papročiais, tradicijomis, istorija ir kultūra. Tai, kas kalbama lietuvių kalbos pamokose, perkeliama ir į dirbtuves. Jei tai Kalėdos ar Velykos – mokykloje kalėdinių ir velykinių dirbtuvių metas, jei Mamos ar Tėčio diena – kuriami sveikinimai jiems. Jei Lietuvos gimtadienis, tuomet mokykla dalyvauja įvairiuose konkursuose ir projektuose. Mokyklos vadovė taip pat sako, kad džiugina kiekviena galimybė ką nors sukurti ar padaryti. Šiemet mokyklos mokslo metų pabaigos šventėje dalyvavo svečias iš Lietuvos, muzikantas Jonas Chockevičius, kuris ne tik vedė vaikams kūrybines dirbtuves apie senovinius instrumentus, bet taip pat padovanojo nuostabų koncertą. Pirmą kartą „Rytmetryje“ taip gražiai skambėjo kanklės ir patriotinės dainos. Tai buvo be galo graži šventė ir mažiems, ir dideliems, o tokių akimirų pedagogė tikisi kuo daugiau. Taip pat lituanistinėje mokykloje padedama pasiruošti egzaminams ir lietuvių kalbos lygių nustatymo testams. Mokyklos vadovė džiaugiasi, kad neseniai vyriausiųjų grupės mokinys puikiai išlaikė lietuvių kalbos, kaip antrosios užsienio kalbos Norvegijos vidurinėje mokykloje, egzaminą ir gavo lietuvių kalbos B2 lygio įvertinimą iš NŠA (Nacionalinė švietimo agentūra) Lietuvoje.

Mokyklos vadovė Nerija Cymermonienė (dešinėje) ir dirbtuvėlių mokytoja Julita Adomauskienė

Paklausta, kas, jos manymu, yra sunkiausia mokantis lietuvių kalbos, Nerija Cymermonienė, atsakė, kad tai daugiausia priklauso nuo vaiko, jo motyvacijos, nuo pačių tėvų. Jos manymu, jei tėvams svarbu, kad vaikas kalbėtų, rašytų, skaitytų lietuviškai, kad mylėtų Lietuvą – tuomet pagrindiniai dalykai jau yra. O nuo ko pradėti mokytis lietuvių kalbos? „Susiraskite mokyklą, kurioje patiktų jūsų vaikui. Atveskite vaiką į mokyklą ir lankykite jį. Kai nusprendi ką nors daryti, tuomet darai“, – sako Nerija. Labai svarbus yra šeimos požiūris į lietuvių kalbos

išsaugojimą, motyvacija, o jau po to eina kiti dalykai: pamokos, namų darbai, rezultatai, be abejo, įvairūs mokymo(si) metodai, projektai, kitokios, nekasdieniškos pamokos. Mokyklos vadovė džiaugiasi, jog visi mokiniai yra labai motyvuoti, noriai eina į mokyklą, o pamokos juk vyksta šeštadieniais. „Mano pačios vaikai visą savaitę klausia: „Ar jau rytoj į mokyklėlę?“ Be abejo, kartais reikia ir paskatinti. Juk ir mažiems, ir dideliems svarbu būti pamatytiems, įvertintiems. Mes dalyvaujame įvairiuose projektuose, esame laimėję ne vieną konkursą, rengiame šventes, o mokslo metų pabaigoje visų laukia apdovanojimai. Aš dažnai jiems kartoju, kad jie yra patys šauniausi, nes moka vieną gražiausių ir seniausių kalbų pasaulyje“, – pasakoja Nerija. Lituanistinės mokyklos „Rytmetys“ vadovė teigia, jog pamokos sėkmę lemia ir mokytojas: jo užsidegimas ir aistra, meilė darbui, jo profesionalumas, nes vaikai visa tai labai jaučia: „Mokytojas turi įkvėpti meilę kalbai, parodyti, kaip svarbu yra mokytis savo gimtosios kalbos, išmokyti didžiulis, kad esi lietuvis. Taip pat mokytojas turi būti savo srities specialistas, puikus psichologas.“

Lituanistinis ugdymas skirtingose šalyse turi savų ypatumų, o mokytojai, mokyklos vadovai dažnai susiduria su įvairiais iššūkiais. Vienas didžiausių iššūkių, kylančių daugeliui lituanistinių mokyklų, – kaip rasti mokytojų specialistų. Dažniausiai lituanistinių mokyklų mokytojai šiai veiklai dovana savo savaitgalius po kitų darbų. Daug laiko užima pasirengimas kokybiškam lietuvių kalbos ugdymui, gauname pagalbą iš Lietuvos – tobulinimosi seminarus ir kitus renginius, kuriuose dalyvavimas yra būtinas ir mokyklos vadovui, ir mokytojui. Taip pat turbūt pagrindinis daugelio lituanistinių mokyklų iššūkis yra finansai. N. Cymermonienė prisimena, jog ypač naujai įkurtai mokyklai reikėjo visko: nuo pieštukų, sąsiuvinų iki vadovėlių. Kiekvienais metais mokykla teikia projektus Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai ir Lietuva skiria lėšų, už kurias perkamos knygos, priemonės dirbtuvėlėms. Tiesa, viskam neužtenka, tad ieškoma ir kitų būdų, kad mokiniai gautų viską, ko reikia sėkmingam mokymuisi. Džiugu, kad nuo 2023 m. yra planuojamas mokyklų finansavimas, kuomet kiekvienai mokyklai bus skirtas mokinio krepšelis. Tiesa, mokyklos turės atitikti tam tikrus reikalavimus, mokymosi standartus. Paklausta, kokios pagalbos pasigenda iš Lietuvos, Nerija išskiria tikslingesnį lėšų skirstymą mokyklos poreikiams: „Viena vertus, siūloma daug pagalbos ir pamokoms skirtos medžiagos iš Lietuvos, bet trūksta lėšų kanceliarinėms priemonėms, kad sėkmingai galėtume įgyvendinti mokymosi procesą.“ Tai pat koronaviruso sukelta pandemija iš lituanistinio ugdymo įstaigų pareikalavo ne tik kantrybės ir susitelkimo, bet ir kūrybiškų sprendimų. Beveik

pusantrų metų „Rytmetys“ negalėjo dirbti mokyklos patalpose, tad teko rasti kitas, ne mokyklos patalpas, taip pat keletą mėnesių organizuoti darbą, veiklas nuotoliniu būdu. Tačiau, kaip ir dažnai lituanistinei mokyklai, šis iššūkis atvėrė ir naujų galimybių, nes reikėjo mokytis dirbti kitaip, o tai paskatino dar labiau augti ir tobulėti.

Nors ir kyla nemažai iššūkių, mokyklos siela Nerija Cymermonienė, kalbėdama apie savo patirtis vadovaujant mokyklai bei mokant vaikus, tikrai turi ir kuo didžiuotis, ir kuo pasidžiaugti: „Džiaugiamės visais savo vaikais, mums tai yra pati didžiausia dovana būti su jais ir mokyti juos. Turime naujas patalpas, puikią komandą ir net pačių norvegų palaikymą. Jie stebisi, kaip mes dirbame šeštadieniais, kaip mums svarbu puoselėti savo tautiškumą ir tai, kad vaikai mokėtų savo gimtąją kalbą. Daug džiaugsmo dirbantiems lituanistinėse mokyklose suteikia ir rezultatai, kai beveik nemokėję lietuviškai vaikai pradeda kalbėti sakiniais, didžiuojasi, kad jiems pavyko išmokti, pasakyti, perskaityti, kai džiaugiasi tėvai ir seneliai.“ Šiais metais pirmą kartą lituanistinėse mokyklose buvo išduodami lietuvių kalbos pasiekimų vertinimo pažymėjimai. „Rytmečio“ mokykla buvo viena iš pirmųjų, kuri dalyvavo šiame projekte. Priešmokyklinukams ir pirmokams buvo išduoti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos kalbos lygio pažymėjimai, kurie galioja ir Lietuvoje. Tai yra didelis pasiekimas.

Nerija Cymermonienė optimistiškai dalijasi mokyklos veiklos planais ir ateities vizija: „Tikimės, kad mokykla augs, stiprės ir kad vieną dieną ji išaugs į „Rytmečio“ akademiją. Turime tikrai daug planų ir projektų ateičiai. Bet viskam savas laikas. Dar tyliai pasvajoju, kad vieną dieną „Rytmetryje“ dirbs dabartiniai mūsų mokiniai. Jau net yra keli, kurie planuoja būti mokytojais, taip dažnai pajuokaujam. Bet, kaip sakoma, elkimės atsargiai su svajonėmis, nes jos pildosi.“ Taigi neįmanoma nesižavėti šios pedagogės geranoriškumu, gražiais ir prasmingais siekiais, kuriems įgyvendinti ji negaili jėgų ar laiko. Tikimės, kad nepritrūks žmonių palaikymo ir supratimo, kad atsiras vis daugiau mažųjų lietuviukų ir „Rytmečio“ lituanistinė mokykla Norvegijoje dar labiau plėsis ir augs.

Nerijos Cymermonienės asmeninio archyvo nuotr.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

www.pasauliolietuvis.lt

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

